

СЕКЦІЯ № 2: «ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР КУЛЬТУРИ»

Шость А.В.,

студентка IV курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Сидоренко Т.В., кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент, завідувач кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД БІБЛІОТЕЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Проектна діяльність є багатогранною діяльністю, що залишає свій вплив у кожній галузі. Реалізація різноманітних проєктів стовпає усі сфери людського життя до розвитку, входять у широке користування новації, з'являється новий погляд на старі, звиклі речі та процеси діяльності. Не оминула проєктна діяльність і бібліотеки.

На основі огляду наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників є підстави вважати, що проєктна діяльність у бібліотеках дійсно є особливою формою діяльності, в особливості, в процесі упровадження інноваційних змін у бібліотеки. Тему проєктної діяльності висвітлено в працях В. Білоуса [1], Г. Паршукова [10], Г. Волкова [2], І. Лобановської [5], Н. Жадько [3], В. Скарць [12], Р. Краплича [4], К. Лобузїна [6], Г. Шемаєва [16] та ін.

За твердженням В. Білоуса, «проєкт – це поєднання послідовних, цілеспрямованих, взаємопов'язаних дій, спрямованих на досягнення чітко визначеного результату в умовах обмеженого проміжку часу і коштів» [1], тобто проєктна діяльність – це шлях реалізації проєкта, який має певні обмеження та потребує ресурси, час та бажання самих працівників до змін. Проєктна діяльність у бібліотеках з часом становиться все більш розповсюдженою, хоч і в багатьох випадках виключною та надзвичайною. Тобто, проєктна діяльність бібліотеки – спеціалізована практична сфера, що базується на використанні сукупності послідовних і взаємопов'язаних організаційних, технологічних та інших рішень і заходів, спрямованих на реалізацію в книгозбірні заздалегідь продуманих і розпланованих нововведень. Основна відмінність бібліотечної проєктної діяльності від її повсякденної

роботи полягає у цілеспрямованій комплексній праці, орієнтованій на досягнення певного унікального результату чи мети (розв'язання суспільно важливої проблеми, запровадження якісних змін в бібліотеці, створення нового інформаційного продукту чи послуги) протягом заздалегідь встановленого часу[8].

Проектний менеджмент, тобто повне управління проектами, активно запроваджується у роботу бібліотек. Ці заклади зустрілися з великою проблемою: актуальність. Нехай, книги та друкована література мають свою перевагу над їх електронними версіями, люди майже не зустрічаються з бібліотекою у своєму житті, а коли ті все ж таки привертають увагу, думають, що їм недовго залишилось, бо Інтернет-бібліотеки цікавіші/комфортніші. Бібліотеки переживають подібну кризу з глобалізацією суспільства. Зміни неминучі.

Кожна бібліотека шукає свій шлях до видозмін, адже суспільство, що постійно змінюється, потребує інформаційно-культурні центри. Макро- й мікросередовище впливають на розвиток й подальше існування людини, тому завданням бібліотек є створення умов для задоволення та розвитку інформаційних потреб користувачів. Одним із засобів створення таких умов є культурно-просвітницька діяльність бібліотеки, цікаві, захопливі, емоційні, зорієнтовані на особистість масові заходи та проєктна діяльність. Проєктування є потужною креативною рушійною силою інноваційного розвитку, дозволяє генерувати свіжі ідеї і перетворювати їх в життя, забезпечувати реорганізацію та модернізацію бібліотек на новій реформаторській хвилі.

Бібліотеки потрібні людству, нехай і не в тому ж вигляді, як сотню років тому. Отож перед ними стає проблема пошуку нових віх, нових віток розвитку. Наприклад, у травні 2018 року під час ХІХ Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» Одеська національна наукова бібліотека презентувала одеситам та гостям міста новий соціальний проєкт — **літній читальний зал «Litera»**. Відкритий громадський простір, розташований у літньому дворіку бібліотеки, надав можливість відвідувачам безоплатно ознайомитися з поточними періодичними виданнями, з широким спектром нових газет та журналів, що виходять на теренах України та Одеси, скористатися Wi-Fi, взяти участь у буккросингу тощо [9]. Результати першого сезону роботи залу продемонстрували високий рівень зацікавленості читачів і перспективність проєкту. Бібліотека змогла знайти один шлях до привернення уваги, до зацікавленості населення, вони створили інформаційний привід. Імідж бібліотеки піднявся тим, що деяка кількість населення перестала її асоціювати з «пильним книгосховищем» і «місцем, де не можна шуміти», а з'явилися думки про те, що «а ця бібліотека - цікаве місце, де можна провести час».

У кожній обласній науковій бібліотеці України є партнерський проєкт «Вікно в Америку», де працівники бібліотек активно просувають та покращують знання англійської мови різними шляхами, особливо важливим, серед котрих є, розмови з іноземцями, де можна покращити свої навички комунікації іноземною мовою. Для майбутнього не тільки країни, але й світу,

велику увагу приділяють вихованню дітей та підлітків: дитячі обласні та центральні бібліотеки України активно запроваджують то продовжують реалізовувати проекти, розраховані на вихованні дітей з ширшим кругозором для легшого шляху пізнання світу. Наприклад, у Миколаївській обласній бібліотеці для дітей ім. В.О. Лягіна, діє проєкт «Дружать діти – дружать народи!», метою якого є виховання національної самосвідомості, формування у дітей та підлітків активної життєвої позиції, формування навичок члена громадянського суспільства і, перш за все, – толерантності, сприяння становленню національних молодіжних лідерів, розширення дружніх кордонів як всередині країни, так і поза її межами [7].

Найголовнішим проєктом для всієї країни є, безумовно, проєкт «Чотири простори бібліотеки: інноваційна модель» [15]. Метою цього проєкту є допомога бібліотекам створити принципово нові публічні бібліотечні простори та наповнити їх інноваційними бібліотечними і культурними послугами. У рамках проєкту буде розроблена інноваційна модель бібліотеки як поєднання чотирьох просторів: простір навчання, простір натхнення, місце зустрічі та простір подій. Це добре починання для всіх бібліотек, або ж як основа для інших шляхів розвитку бібліотеки як культурного та інформаційного центру, або ж як початок трансформації.

Основа сучасної проєктної діяльності – «послугова» сервісна орієнтація, оскільки в результаті реалізації проєкту виникають нові освітні, інформаційні, культурні і соціальні послуги, нові пропозиції, нові можливості, нові послуги. Практична значущість проєктів розкривається також в їхньому змісті.

Що ж робить проєктну діяльність бібліотек особливою? Вона є багатогранною, корисною у всіх напрямках бібліотек, розрахованою на різні групи населення, а її формат може мати будь-яку форму. Проєкт є важливим елементом для створення як найкращого іміджу бібліотеки, що реалізувала проєкт та бібліотек у цілому.

Для проєктної діяльності характерним є те, що реалізація певної креативної ідеї, може стати приводом для організації наступного проєкту. Нині безліч бібліотек реалізують багате різноманіття проєктів, перебуваючи в пошуку оптимальних для них шляхів розвитку, з огляду на особливості розташування закладу, пріоритетних відвідувачів, можливостей бібліотекарів. Можливо самі «бібліотеки» як місця для зібрання літератури й зникнуть, але «бібліотеки», що радіють за інформаційну та соціокультурну обізнаність суспільства, створюючи нові й нові проєкти будуть завжди. Проєктна діяльність є потребою часу і необхідністю сьогодення та майбутнього у всіх бібліотеках.

Список використаних джерел:

1. Білоус В. С. Проєктна діяльність – важлива складова розвитку бібліотеки та професійного зростання бібліотекарів : методичні рекомендації / В. С. Білоус. – Вінниця, 2014. – 80 с. – (Серія «Основи бібліотечно-бібліографічних знань»).

2. Волкова Г. С. Проектна діяльність як передумова інноваційного розвитку бібліотеки Полтавського університету економіки і торгівлі / Г. С. Волкова // Бібл. форум України. – 2015. – № 1. – С. 19–22.
3. Жадько Н. В. Проектное развитие библиотек / Н. В. Жадько. – Москва : Елена, 2000. – 96 с.
4. Краплич Р. Проекти й управління ними : практ. посіб. для неприбуткових організацій / Руслан Краплич ; [ред. Опанащук Т. Є.]. – Рівне : Фондація імені князів-благодійників Острозьких, 2004. – 130 с. – (Посібник для бізнес-структур та неприбуткових організацій).
5. Лобановська І. Г. Корпоративні бібліотечні проекти – перспективна форма інтегрування інформаційних ресурсів / І. Г. Лобановська // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. - 2016. - Вип. 5. - С. 35-42.
6. Лобузін К. В. Створення інтегрованого бібліотечного простору: основні проблеми та шляхи вирішення / К. В. Лобузін // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2. – С. 34–41.
7. Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В.О. Лягіна[Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. URL: <http://www.laginlib.org.ua/> (дата звернення: 12.11.2021).
8. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. URL: <https://nlu.org.ua> (дата звернення: 12.11.2021).
9. Одеська національна наукова бібліотека [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. URL: http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=2536 (дата звернення: 10.11.2021).
10. Паршукова Г. Б. Стратегическая проектная деятельность библиотек (к постановке проблемы) / Г. Б. Паршукова // Библиотековедение. – 2004. – № 1. – С. 18–22.
11. Программно-целевая и проектная деятельность библиотек : метод. рек. / [сост. Е. Е. Чекушкина ; ред. Л. А. Молчанова] ; БУК ВО „Вологодская областная юношеская библиотека им. В. Ф. Тендрякова». – Вологда : ВОЮБ, 2014. – 50 с.
12. Скарнь В. Проектна діяльність як передумова інноваційного розвитку / В. Скарнь, І. Шевченко // Вісник книжкової палати. – 2003.–№ 4.– С. 24.
13. Социально-ориентированная проектная деятельность в библиотеке : науч.-практ. пособие / [Л. Д. Щирикова, Н. В. Яценко]. – Москва : Литера, 2010. – (Серия „Современная библиотека»; вып. 89.). – Библиогр.: с. 72–86.
14. Херсонська обласна наукова бібліотека ім. Олесь Гончара [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. URL: <https://for.lib.kherson.ua/> (дата звернення: 12.11.2021).
15. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності: практичний посібник / автори-укладачі: О. Бояринова, О. Бруй, Л. Лугова, Я. Сошинська,

І. Шевченко; Українська бібліотечна асоціація. — Київ : ВГО Українська бібліотечна асоціація, 2020. — 104 с.

16. Шемаєва Г. В. Проектний менеджмент в галузі інформаційно-бібліотечної діяльності / Г. В. Шемаєва // Бібл. вісн. – 2006. – № 9. – С. 17–20.

Кириленко В.В., Короленко К.В.,

студентки III курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Сидоренко Т.В., кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент, завідувач кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

УКРАЇНСЬКА ВІКІПЕДІЯ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Технології нового часу змінюють сучасне уявлення про видання як вид документа. Традиційні носії інформації змінюються на електронні аналоги, з ними також змінюються й енциклопедичні видання.

Визначення електронної енциклопедії, згідно сучасної термінології, звучить так: «електронне довідкове видання, яке містить відомості з однієї, кількох чи усіх галузей знань та практичної діяльності, викладені у вигляді статей із можливим залученням таких елементів мультимедіа, як зображення, анімація, аудіо- та відеоматеріали, а також має зручну (спрощену) систему пошуку й дає змогу переходити від однієї статті до іншої за допомогою гіперпосилань у тексті, розміщена на електронному носії інформації або в мережі Інтернет» [3].

Зазвичай для створення електронних енциклопедій використовують гіпертекстові системи та мови гіпертекстової розмітки такі як: HTML (HyperText Markup Language), XML (Extensible Markup Language), SGML (Standard Generalized Markup Language) [3, с. 30].

Вікі – нова технологія для побудови електронних енциклопедій. Також вона називається WikiWikiWeb, що у перекладі із гавайської означає «швидкий». Прикладом реалізації цього потужного інструменту є відома сьогодні практично кожному користувачеві інтернету «Вікіпедія».

Вікіпедія – веб-сайт, який дозволяє користувачам редагувати матеріали розміщені ньому, створювати посилання на інші сторінки, створювати свої сторінки (на вікі вони називаються статтями), обговорювати статті тощо [1].

Вікіпедія — українськомовний розділ Вікіпедії, багатомовного інтернет-проекту зі створення вікі-енциклопедії. Завдяки тому, що до Вікіпедії вільний